Пише:
Небојша Кнежић

У ВИНУ ЈЕ ИСТИНА

Торонто, децембра 2007.

Вино је пиће Богова. Постоји црно и бијело. Једна чаша уз ручак или вечеру нипошто није на одмет. У вину је истина, јер што тријезан прешутиш, пијан кажеш. Од црног вина флеке се тешко чисте а од бијелог пуно лакше.Постоје скупа, стара класификирана вина а и она јефтина,,, јако јефтина, е о тим јефтиним винима овдје је ријеч.

*****

Мајка ми прска косу шећерном водицом па ме онда зачешљава а ја се осјећам као неко магаре које деру чешагијом а све то у сврху одласка у посјету неким важним пријатељима. Гледам у оца који у сјајни папир замотава флашу Скендер Бег коњака а коју смо добили од неког шиптара који нам је цјепао дрва. Ми га частили ручком а он нам узвратио "скендером" Мајка у цекере трпа кесе са воћем, шећером(коцка) и букетом цвијећа кога је сама набрала на једном пропланку у близини града. "јаоооо,,,ма нисте требали" углас кажу чико и тета на вратима док им мој отац и мајка предају дарове… Нисам волио да идем у госте када тамо не би било дјеце јер је увијек било досадно. Старији су сједили, бескрајно причали а ја сам чучао у неком буџаку и посматрао их као душмане који ми краду слободу улице на којој сам са својом рајом проналазио смисао постојања!

*****

Још увијек сам мали па зубару не идем сам, води ме мајка. "изволите друже докторе" пружа му флашу домаће ракије коју су нам рођаци донијели са села и за коју су сви говорили да је само за лијека!

"Сестро,,,ставите ово у свој ормар" каже доктор који се мршти док њуши ракију која је зачепљена танким клипом окруњеног кукуруза. Онда ме грубо свог испрепаданог посађује у столицу, а онда сам се од болова цијело вријеме дерао као пивара….

*****

Слиједећи пут, опет са мајком, идемо тета Даринки у болницу, јер је родила четврто дијете, најстарији син јој је био мој вршњак. И док нас доктор уводи у порођајну собу моја му мати пружа флашу вињака а за кога је сама рекла да је био скупљи од цијеле мјесечне, фасунге кафе и шећера , а без чега се у нашој кући није могло! Због очеве галаме и критике није се више усуђивала да у болнице тако важним људима носи неке уфлекане флаше са смрдљивом ракијештином!

*****

Сјећам се, и тада сам још увијек био мали када сам са оцем пошао у посјету његовом ратном другу, заједно као Партизани прешли Игман па им брадвом за бундеве тамо негдје у Фочи "оцапарили" стопала и зато су обојица носили ортопедске ципеле.

"Изволи Ристо" пошто се својски изљубише, пружа му мој отац флашу шкотског вискија а кога је добио "као мито" од породице неког "информбировца" кога је ислеђивао…

Ристо држи виски у руци, загледа га, па каже, "поклонићу га своме начелнику, другу Бећиру",,,а потом га ставља у ормар а на сто из секретара вади флашу ракије чији ме мирис поткади, те се њих двојица наздрављају док ја са страхом и дивљењем на зиду гледам другове, Тита, Ранковића и Ђуру Пуцара Старог…

*****

Више нисам мали, ето напокон долази дан и да полажем свој возачки испит. У тијесног "фићу" кога ми је уз надокнаду позајмио инструктор Никола заједно са мном трпају се двојица из комисије. Руке им пуне кеса, бомбоњера, флаша скупоцјених пића а и сами су тешки, у свакоме преко сто кила!? "паркирај овдје и крени под ручзаслужио је најскупљи whiskey из "фри шопа" који су се седамдесетих година масовно отварали у свим нашим већим градовима.

Кад је требало да нам рођаци из провинције поправе зубе са нашом здравственом књижицом која по правилу и није била овјерена сестри у картотеци уз пола киле кафе даривали смо и флашу "вињака", старог "бадела" а "Цезара" смо куповали онима који су нам уједурисали бесплатну зимницу преко синдиката као и онима што су преко својих предузећа и за нас лажно престављене чланове њихових породица

ном" каже један од њих док ме заустављa на једној стрмој улици званој Логавина. Фићо стење и попрдуцкава док се напињем да га покренем а онда изнемогло капитулира. "вози у базу,,,"окин'о си", каже други хладно….

За равно мјесец дана излазим поново али овај пут ми је у руци штека "кента" и флаша Цезара. Фићо прди, стење, гаси се ,,,,,,а на једном сам мјесту прешао пуну линију на другом опет нисам дао предност пјешаку,,,у рикверц сам ушао на херо,,, али,,' ебига ПОЛОЖИ! "ма рекла сам ја теби" каже мајка позвавши пола комшилука да их достојно почасти поводом тог значајног датума.

*****

Знало се, био је то закон који се поштовао као "абу зензе" Онај ко је био "хаџија" па некоме средио да га у бању на лијечење или на три мјесеца неплаћеног офрље пошаљу узимали још тону угља и два метра дрва а све на рачун комшијског мерхамета, "ја теби а ти мени"!

Директорима предузећа, хирурзима, адвокатима и судијама слиједовала су наскупља и обашка упакована пића, Ћивас регал или Реми Мартен. Комшијским ухљупима који су свугдје имали кабасте везе и могли све, од срца смо поклањали флаширану ракију "бардаклију".

Махерима који су нас повезивали са трговцима који су залихе робе спремне за распродају преко "везе" потихо продавали даривали смо вињак стар најмање осам година. Ђугумима који су налазили јефтину цементу и циглу од којих смо крпили неке викендице на обронцима градова уз "шуштавице" даривали смо и флашу "стомаклије".

Сви и свако је имао свој "ниво" и своју "цијену". Рођеном брату, с' времана на вријеме "градачанка" од тридесет и шест степени. Сестри Мари, сладуњави "крушковац" може и онај који стоји на дну креденеца још од прошлог Светог Николе. Родици Деси неки ликер који нам није пасао за колаче,,,па да га се ријешимо…

А када пођемо некима у госте,,,онако формално, тек реда ради,,,,па зна се флаша бијелога вина и то она од најефтинијег ризлинга! И њена цијена никада није била скупља од киле најскромнијег воћа па нам џепови никада нису гласно зајаукали а домаћини се као по правилу од срца обрадују,,,"јаоооој,,,па нистеее требалиииии!"

*****

Протутњаше многи возови кроз Подлугове а и кроз остале станице уских и широких колосијека. А Затим уз писак и шпалир уплаканог свијета дуж шина које су се протезале од Љубљане до Београда протегну се и "Плави воз" са ковчегом највећег сина "народа и народности".

Само ускоро сузе туге замјенише сузе мржње и бијеса те комшија навали на комшију…

*****

Данас смо емигранти у разнима Ванкуверима, Сиднејима, Франфурктима, Штокхолмима, Ослима,,, а има нас и на Тасманији како ондашњи пас "динго" не би био посве сам. и руку на срце, мерак нам се састати с'времена на вријеме, посјетити једне друге како би души и језику дали одушка…..

И данас послије толико година у емиграцији, равно дванаест скоро сваки мој гост у кућу ми улази са флашом бијелога вина а када га питам шта ће да пије, увијек каже, "а шта имаш" нипошто не очекујући да га частим нечим сличним што ми је и сам даривао!

У своме "подруму" имам бар стотињак флаша бијелога вина, најчешће "дупликата" оних јефтинијих од десет долара. Само,,,без бриге сам када ме позову да им узвратим посјету, елегантно покупим једну од тих флаша, замолим кћерку да је замота у неки бљештав папир и подвеже је машницом,,,а онда као некада кад сам са покојним оцем ишао на разна јутрења, поново чујем онога чику и тету, како се у глас пече прихватајући кесу са поклоном" јаааоооој,,,нистеее трееесебалиииии!"

*****

Јесен је прошла и наступили први дани зиме, а то је вријеме српских слава. Са својим старим француским другим Владом-Чоколадом, са којим сам седамдесетих година на Монтмартру у Паризу пио "курвоазје" у ресторану Дубровник код Душка –новосађанина идемо његовом куму на славу. Данас обојица живимо у Торонту и не дамо се годинама, ко хоће да се клади у по Јануара ћемо се окупати у језеру Лаке Онтарио и послије тога попити по хладно пиво и да се не обришемо пешкиром,,,ето од таквог смо материјала справљени ја и тај легендарни Влада-Чоколада.

И док возим уз музику Нестора Габрића чију је аудио траку Влада углавио у аутокасетофон гледам га како из њедара свога мантила вади флашу ракије која замириса као "она",,,као она некадашња која се чувала само за лијека…. "ма откуд ти то болан!?" зачудим се. "па за кума,,,знаш да кум није дугме" каже "легенда" А ОНДА ОБОЈИЦА ДУБОКО УДАХНУСМО МИРИС СТАРЕ СРПСКЕ ШЉИВОВИЦЕ КОЈУ ЈЕ ПРИЈЕ ХИПТЕН ГОДИНА ИСПЕЦАО ЈЕДАН ЧИКА МИТАР НА ОБРОНЦИМА СТАРОВЈЕКОВНИХ КУРШУМЛИЈСКИХ СЕЛА….. ✦